

Wft: Van deskundig naar geschikt

(tekst uit de Memorie van Toelichting)

Met de introductie van een geschiktheidseis wordt beoogd aan te sluiten bij de ontwikkelingen in de maatschappij en in de praktijk waarbij steeds hogere eisen worden gesteld aan de deskundigheid van de dagelijks beleidsbepalers en commissarissen van financiële ondernemingen en trustkantoren. Het begrip "deskundig" omvat niet alleen de kennis en ervaring waarover de hiervoor bedoelde personen dienen te beschikken maar stelt tevens eisen aan de vaardigheden en het professionele gedrag van die personen.⁵ Deze elementen vallen reeds onder de ruime betekenis die in de bestaande toetsingpraktijk aan het begrip "deskundig" wordt toegekend. Er zijn situaties denkbaar waarbij een persoon over gedegen kennis beschikt maar zich niet professioneel gedraagt omdat hij bijvoorbeeld slecht bereikbaar is of onvoldoende beschikbare tijd heeft vanwege veel nevenfuncties en daardoor niet in staat is zijn functie van beleidsbepaler of commissaris op een adequate wijze uit te oefenen. In dergelijke situaties is het oordeel "niet geschikt" beter op zijn plaats dan "niet deskundig". Ten slotte geeft het (nieuwe) begrip "geschikt" beter weer dat de samenstelling van het beleidbepalende of toezichthoudende orgaan waarvan de getoetste persoon onderdeel uitmaakt of beoogt onderdeel van uit te gaan maken een element is dat de toezichthouder in aanmerking neemt bij de toetsing van die persoon. De individuele kennis en vaardigheden van de getoetste persoon worden dan ook altijd gezien in samenhang met de kennis en vaardigheden van de andere "zittende" leden van het betrokken beleidbepalende of toezichthoudende orgaan.

Een belangrijke reden om bovenstaande aanpassingen voor te stellen zijn de bevindingen van de Tijdelijke Commissie Parlementair Onderzoek Financieel Stelsel en de Commissie DSB Bank (hierna: de Commissie De Wit respectievelijk de Commissie Scheltema). Deze bevindingen gaven onder meer aanleiding voor een kritische evaluatie van de bestaande in de Wft en Wtt neergelegde toetsingssystematiek. Dit voorstel geeft uitwerking aan enige in de kabinetsreacties op de rapporten van de hiervoor genoemde commissies aangekondigde maatregelen. De Commissie Scheltema acht het in haar rapport wenselijk om bij de toetsing van de betrouwbaarheid en deskundigheid van een persoon ook de samenstelling van het beleidbepalende of toezichthoudende orgaan, waarvan die persoon beoogt onderdeel te gaan uitmaken of reeds deel uitmaakt, te kunnen betrekken, omdat het functioneren van individuen vaak in hoge mate wordt bepaald door krachten en tegenkrachten binnen een dergelijk orgaan. De Adviescommissie Toekomst Banken (Commissie Maas) pleitte in haar rapport ook voor een evenwichtig samengestelde raad van commissarissen, die uit een voldoende aantal voldoende gekwalificeerde leden zou moeten bestaan om alle commissies die bij een bank uit de raad van commissarissen worden gevormd, te kunnen vullen. Tot slot wordt in de rapporten van de commissies De Wit en Scheltema een betere samenwerking tussen de AFM en DNB bij de toetsing van beleidsbepalers en commissarissen wenselijk geacht. De uitwerking hiervan komt hierna aan bod.

In de Pensioenwet en de Wet verplichte beroepspensioenregeling zal een vergelijkbare geschiktheidstoets worden opgenomen ter vervanging van de huidige deskundigheidstoets op grond van deze wetten. Verder voorziet dit wetsvoorstel in een aanpassing van de Wfm BES (waarvoor gelijktijdig met het onderhavige wetsvoorstel een wetsvoorstel bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal wordt ingediend), teneinde ook in die wet de deskundigheidstoets door een geschiktheidstoets te vervangen. Aangezien de in de Wfm BES neergelegde toetsingssystematiek mede aan de Wft is ontleend, zijn de bevindingen van de Commissie De Wit en de Commissie Scheltema ook voor die wet relevant.

Met de in dit wetsvoorstel voorgestelde introductie van de geschiktheidseis in plaats van de deskundigheidseis is geen andere of strengere invulling beoogd dan door de EU-

Richtlijnen op het gebied van de financiële markten is voorgeschreven.⁰ De bepalingen in deze richtlijnen bevatten geen concrete invulling van de normen die op dit gebied aan de beleidsbepalers en commissarissen worden gesteld. Om het toezicht op deze open norm te kunnen operationaliseren dienen de lidstaten die eisen nader in te vullen. Doelstelling van deze open norm is dat de norm wordt toegepast op een wijze die afhankelijk is van het concrete geval.

In Nederland is gekozen om deze open norm niet door middel van regelgeving in te vullen. Het wordt overgelaten aan de toezichthouders hier nadere maatstaven aan te verbinden. Daarbij zal in de toezichtpraktijk en de beleidsregel van de toezichthouder die de open norm nader duidt, uiteraard rekening worden gehouden met de EU-kaders. Een paragraaf in de beleidsregel over de EU-regels met betrekking tot geschiktheid en de vereiste proportionaliteit kan verduidelijken hoe de toezichthouder hieraan uitwerking heeft gegeven.

Het werken met open normen maakt het mogelijk om op maat toegesneden eisen te stellen, afhankelijk van het concrete geval. Mogelijk worden deze open geformuleerde bepalingen in de toekomst op EU-niveau nader ingevuld en geharmoniseerd. In het groenboek Governance van de Europese Commissie wordt bijvoorbeeld voorgesteld om expliciet op te nemen dat vaardigheden worden meegenomen met de betrouwbaarheids- en geschiktheidseis.² Mochten deze voornemens in richtlijnen worden verankerd dan zal worden bezien in hoeverre deze eisen in regelgeving zullen worden geïmplementeerd.